

U c h w a ł a Nr XXXVII/294/2021
Rady Gminy Belsk Duży
z dnia 29 grudnia 2021 roku

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 1372 ze zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1119) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 2050) Rada Gminy Belsk Duży uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2022, który stanowi załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2022 roku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2022 rok

1. Wstęp

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalonego corocznie przez Radę Gminy. Zadaniem Programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących problemów. Alkoholizm i narkomania są chorobami społecznymi i jak każde inne choroby wymagają leczenia. Proces ten jest długotrwały, wymagający wiele wysiłku i wytrwałości nie tylko od osób uzależnionych, ale także od osób je otaczających. Im szybciej podjęte zostaną konkretne działania w tym zakresie tym większe są szanse na końcowy sukces, tym mniej osób zostanie dotkniętych tą chorobą, tym mniej będzie wypadków drogowych spowodowanych w stanie nietrzeźwym, tym mniej przemocy w rodzinie.

2. Diagnoza sytuacji w gminie Belsk Duży w aspekcie problemów alkoholowych i narkotykowych.

Gmina Belsk Duży liczy 6373 mieszkańców. W gminie znajdują się 4 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że 29 rodzin, liczących 66 osób żyje w ubóstwie. Z powodu alkoholizmu z pomocy społecznej korzystało w 2020 roku 9 rodzin liczących 16 osób. Ogółem z różnych form pomocy korzystało 109 rodzin liczących 163 osoby.

Z przeprowadzonej w 2017 roku Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wynika, że wśród uczniów szkół w gminie Belsk Duży inicjację alkoholową ma za sobą 5% uczniów SP i 42% badanych uczniów klas gimnazjalnych. Na tle badań ogólnopolskich uczniowie szkół w gminie Belsk Duży wypadają korzystniej bowiem według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD z 2015 r. napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Badania ogólnopolskie wykazały, że próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych¹.

W przypadku większości uczniów szkół podstawowych kontakt z alkoholem był jednorazowy lub próbowali go kilka razy w życiu (łącznie 5%). 94% z nich zadeklarowało, że ten problem ich nie dotyczy. Te odpowiedzi, chociaż w odpowiednio wyższych proporcjach, odzwierciedlają także stanowisko starszych uczniów. 11% z nich spróbowało alkoholu tylko raz, a 12% kilka razy w życiu. Tylko 6% uczniów klas GIM spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu. Stosunkowo dużo, bo 7% uczniów GIM deklaruje spożywanie alkoholu codziennie i dodatkowo 2% kilka razy w tygodniu. 59% z nich wskazuje, że ten problem ich nie dotyczy.

¹ Jerosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.; KBPN, PARPA, IPIŃ; Warszawa 2015.

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Wyniki sugerują, że 68% uczniów SP i 47% uczniów klas gimnazjalnych nie wie, czy da się kupić alkohol gdy nie ma się ukończonych 18. lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Świadomość możliwości zakupu alkoholu poniżej 18 r.ż., z kolei, wzrasta wśród starszych uczniów, co należy tłumaczyć samym wysokim odsetkiem spożywania przez nich alkoholu. Łącznie 44% uczniów klas GIM. stwierdza, że łatwo i bardzo łatwo jest kupić im alkohol.

Z wyników badań dotyczących kontaktu z narkotykami i dopalaczami wynika, że generalnie tylko 10% starszych uczniów miało do tej pory kontakt z narkotykami lub dopalaczami.

Substancje, które przyjmowały pojedyncze osoby – uczniowie klas GIM - deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (11%), haszysz (6%), amfetamina, LSD (6%) oraz ekstazy i dopalacze (po 5%).

W ogólnopolskich badaniach ESPAD z 2015 r. wykazano, że z marihuaną i haszyszem miało styczność 25% młodszych uczniów szkół gimnazjalnych i 43% uczniów III klas.

Zdecydowana większość uczniów szkół z terenu gminy Belsk Duży zarówno szkoły podstawowej, jak i klas gimnazjalnych nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze (SP – 97%; GIM – 86%).

Jednocześnie 87% uczniów SP i 76% uczniów klas GIM nie wie, czy dostęp do tych substancji jest łatwy. Przeciwnie deklaruje 2% uczniów SP i łącznie 17% uczniów klas GIM.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania². Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

Dostępność alkoholu:

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo,
- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5 % alkoholu do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo,
- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5 % alkoholu do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu

² World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

Na terenie gminy wydano:

- 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo,
- 14 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5 % alkoholu do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 14 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu, do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz
- 6 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo,
- 6 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5 % alkoholu do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu, do spożycia w miejscu sprzedaży.

Za kluczową rolę w ograniczaniu dostępności alkoholu uznaje się:

- oddziaływania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży,
- współpracę z instytucjami wspierającymi dzieci i młodzież w celu promowania aktywnego, zdrowego stylu życia,
- kontrolę obrotu napojami alkoholowymi,
- egzekwowanie przepisów ustawy związanych z zakresem reklamy alkoholu,
- edukacja sprzedawców w dziedzinie ograniczeń w sprzedaży i szkód związanych z piciem alkoholu przez młodzież.

3. Adresaci programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Belsk Duży, nauczyciele uczący w szkołach na terenie gminy Belsk Duży oraz sprzedawcy alkoholu prowadzący działalność na terenie gminy Belsk Duży.

4. Realizatorzy programu

Program realizowany będzie przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z:

1. Poradnią Leczenia Uzależnień w Grójcu,
2. Szkołami podstawowymi z terenu gminy Belsk Duży,
3. Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „BELMED” w Belsku Dużym

I. Cele i zadania programu

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych oraz ograniczenie zjawiska picia alkoholu i używania narkotyków przez dzieci i młodzież.

Cele szczegółowe

1. ograniczenie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
2. ograniczenie picia alkoholu przez młodzież,
3. wzmocnienie poczucia więzi ze szkołą,
4. poprawa relacji między uczniami,
5. ograniczenie akceptacji picia alkoholu w szczególności przez nieletnich

6. ograniczenie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych zwłaszcza wśród młodzieży
7. zwiększenie dostępności terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doświadczających przemocy.

Zadania główne i szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

- a) Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- b) Prowadzenie działań skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków w celu zmotywowania do podjęcia leczenia odwykowego, obejmująca w szczególności:
 - *nawiązanie kontaktu z klientem,
 - *informowanie o możliwości leczenia w placówce leczenia odwykowego,
 - *motywowanie do leczenia,
 - *kierowanie na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
 - *rozpoznanie zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia informacji o możliwościach jej powstrzymania,
 - *uruchomianie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej.
- c) Dofinansowywanie kształcenia oraz szkoleń pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu.
- d) Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Grójcu
w tym:
 - zakup ponadpodstawowego programu terapii uzależnienia lub elementów brakujących programu podstawowego, ponadpodstawowego i pogłębionego,
 - zakup programów nakierowanych na ograniczenie spożywania alkoholu i programów redukcji szkód oraz finansowe wspieranie szkoleń terapeutów w zakresie umiejętności pracy terapeutycznej ukierunkowanej na ograniczanie spożywania alkoholu przez pacjentów.
 - zakup programów terapii dla osób doświadczających przemocy domowej oraz programów terapii dla osób stosujących przemoc. Gmina powinna wspierać finansowo zakup takich programów oraz przeszkolenie w tym kierunku wybranych pracowników leczących osoby uzależnione.
- e) Upowszechnianie materiałów informacyjnych o tematyce choroby alkoholowej, narkotykowej oraz przemocy.
- f) Stała współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem – Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami rodzinnymi, pedagogami szkolnymi i szkołami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań.
- g) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób dotkniętych alkoholizmem, narkomanią lub przemocą i ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- a) Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym lub doświadczających przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.
- b) Edukacja rodziców dla wspierania dzieci do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji dot. substancji psychoaktywnych.

- c) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez młodzież, skierowanych dla grup rówieśniczych np. teatrzyki, gazetki, konkursy, wystawy prac o tematyce uzależnień, zawody sportowe itp.
- d) Organizowanie imprez profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i ich rodziców.
- e) Udział dzieci i młodzieży w obozach i koloniach z elementami profilaktyki pozwalających na kształtowanie prawidłowych postaw.
- f) Dofinansowanie programów psychoedukacyjnych dla rodziców, kształtujących odpowiednie umiejętności wychowawcze.
- g) wdrażanie i finansowanie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (jeśli osoby stosujące przemoc nie mają dostępu do tego rodzaju oddziaływań na terenie powiatu); psychologiczno-terapeutycznych oraz programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi,
- h) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy, w szczególności dla pedagogów, psychologów i nauczycieli.
- i) Organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym lub narkotykowym,
- j) Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- a) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- b) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- c) Promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, w tym:
 - zajęć rozwijających dziecięce zainteresowania i pasje,
 - Programu „Ferie zdrowo i sportowo”,
 - dofinansowanie konkursu „Najlepszy sportowiec roku” oraz akcji „Bieg po zdrowie”,
 - organizację lub dofinansowanie imprez sportowych i kulturalnych, m. in. pokazy kina letniego,
 - dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- d) Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców oraz podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców.
- e) Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
- f) Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców.
- g) Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych i narkotykowych.
- h) Dofinansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych na wycieczki szkolne, zielone i białe szkoły z elementami profilaktyki bądź będące elementem programu profilaktycznego.
- i) Organizowanie letniego wypoczynku dzieci i młodzieży poza rodzinnym środowiskiem w formie kolonii profilaktycznych.

- j) Zakup materiałów, nagród, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień,
- k) Uzupełnianie wyposażenia oraz zakup pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć profilaktycznych w świetlicach wiejskich,
- l) Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych i kulturalnych organizowanych w świetlicach wiejskich.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.

- a) Prowadzenie działalności edukacyjnej mającej na celu zmniejszenie spożycia alkoholu.
- b) Szkolenie na temat profilaktyki członków Gm. Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów.
- c) Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- d) Wspieranie GOPS-u w organizacji zajęć aktywizujących osoby bezrobotne,
- e) Upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu problematyki uzależnień.
- f) Dofinansowywanie działań edukacyjnych w dziedzinie profilaktyki uzależnień.
- g) Prenumerata prasy z zakresu profilaktyki uzależnień.
- h) Dofinansowanie organizacji społecznych pracujących z młodzieżą.
- i) Wspieranie działań policji poprzez zakup materiałów profilaktycznych, , jednorazowej pościeli bądź piżam do izby/punktu wytrzeźwień.
- j) Zakup urządzenia do pomiaru trzeźwości ogólnodostępnego dla mieszkańców,
- k) Prowadzenie we współpracy z innymi służbami akcji promującej trzeźwość za kierownicą.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) Lustracja obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych.
- b) Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym.
- c) Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem ustawy w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- d) Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

II. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obraduje na posiedzeniach, które zwołuje Przewodniczący Komisji,
- b) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie lub kontroli punktów sprzedaży alkoholu przysługuje wynagrodzenie - dieta w wysokości 200 zł, natomiast Przewodniczącemu 500 zł miesięcznie. Wynagrodzenie obejmuje koszty dojazdu na posiedzenie GKRPA.

- c) Członkom komisji, którzy z tytułu wykonywania funkcji odbywają podróże służbowe (szkolenia, konferencje, seminaria) przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach przyjętych dla delegacji służbowych dla pracowników samorządowych.

III. Kontrola realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych

Wójt Gminy Belsk Duży przedłoży raport z wykonania niniejszego Programu i efektów jego realizacji Radzie Gminy w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

IV. Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych są środki finansowe z budżetu Gminy Belsk Duży, pochodzące z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

V. Postanowienia końcowe

1. Niniejszy program realizowany będzie przez cały rok 2022.
2. Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Wskaźniki monitoringu programu:
 - liczba osób skierowanych na leczenie,
 - liczba osób objętych terapią,
 - liczba osób objętych działaniami pomocowymi - m.in. współuzależnieni, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
 - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi.
 - liczba i efektywność kontroli punktów obrotu napojami.
4. Zmiany do programu wprowadza się w trybie przeznaczonym dla jego uchwalenia.